

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Meldahlsgade 1
DK 1613 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Holbergsgade 6
1057 København K

Att: Simon Apelblat (sapel@fvm.dk) og kontorpostkassen (eui@fvm.dk)

§ 2 høring om Europa-Kommissionens forslag til forordning om nationale og regionale partnerskabsplaner (NRP)

Landbrug & Fødevarer sender hermed svar på Fødevareministeriets høring (L 39-25) om Europa-Kommissionens forslag til den Europæiske Fond for Økonomisk, Social og Territorial Samhørighed, Landbrug, Landdistrikter, Fiskeri, det Maritime Område, Velstand og Sikkerhed for perioden 2028-2034. Forslaget blev sendt i høring i § 2-udvalget, den 17. september 2025.

Kommissionens forslag til reform af den fælles landbrugspolitik (CAP) for perioden 2028-2034 blev fremlagt den 16. juli 2025 samtidigt med forslaget til det kommende syvårsbudget for EU.

Kommissionen lægger med forslagene op til en ny struktur, hvor blandt andet finansiering af CAP'en integreres som en del af en 'National og Regional Partnerskabsplan' (NRP). Denne nye struktur medfører blandt andet, at reglerne i CAP'en fastlægges flere forskellige steder. Det kan derfor være vanskeligt at sikre det fulde overblik over Kommissionens forslag.

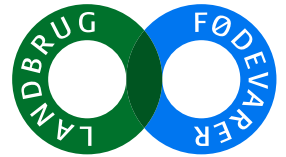
De nedenfor anførte bemærkninger om NRP-forordningen skal derfor ses som foreløbige, og Landbrug & Fødevarer forbeholder sig muligheden for at vende tilbage med supplerende bemærkninger.

Derudover henvises der også til Landbrug & Fødevarers høringssvar til høring L 33-25 om CAP-reform-forslaget, der også indeholder en række bemærkninger som vedrører NRP-forordningsforslaget.

Generelle bemærkninger

Kommissionens forslag EU's syvårsbudget for perioden 2028-2034 lægger op til en reduktion af EU's landbrugsbudget med i størrelsesordenen 30 procent i faste priser. Det vil negativt påvirke muligheden for at sikre EU's fødevareforsyningsikkerhed og samtidigt understøtte en omstilling af produktionen i en mere bæredygtig retning. Det er væsentligt, at EU bevarer et selvstændigt landbrugsbudget svarende til det nuværende niveau i faste priser.

EU's syvårsbudget – '*Flerårige Finansielle Ramme*' – for perioden 2028-2034 bliver med forslaget struktureret under fem overordnede temaer. Landbrugspolitikken bliver placeret under en af disse, i en 'National og regional partnerskabsplan' (NRP). Der er afsat en dedikeret budgetlinje til landbruget, idet den hidtidige struktur med to søjler til henholdsvis direkte betalinger og landdistriktspolitikken ophæves. I forhold til det afsatte budget argumenterer Kommissionen for, at der er tale om et minimumsbeløb, da landbruget blandt andet inden for rammerne af disse planer også vil kunne modtage støtte fra de øvrige programmer, ligesom der også vil være synergier med andre initiativer – herunder fra konkurrenceevnefonden og forskningsrammen.

I forhold til det egentlige landbrugsbudget er det ifølge de dokumenter, som Kommissionen har lagt frem, på €296 mia. i løbende priser. I indeværende periode er det samlede budget på €385 mia. Der er med andre ord tale om en reduktion på ca. 23 procent. I faste priser – og dermed købekraftsværdien – er reduktionen nærmere de 30 procent.

Landbrug & Fødevarer er umiddelbart tvivlende overfor mulighederne for at kunne modtage støtte under andre programmer, da der typisk vil være tale om områder, der også er blevet beskåret.

Det er i denne forbindelse også helt afgørende, hvordan CAP-budgettet fordeles mellem de forskellige medlemslande. EU-Kommissionen har i sidste uge lagt information frem om, hvor mange midler de enkelte medlemslande vil få fra det beløb, som er reserveret til EU's landbrugspolitik. For Landbrug & Fødevarer er det helt centralt, at budgettet fordeles mellem medlemslandene efter medlemslandenes nuværende andel af søjle 1, så Danmark opretholder den nuværende andel af søjle 1 i samlede CAP-budgettet. Det er afgørende i forhold til at undgå konkurrenceforvridning mellem medlemslandene, og søjle 1-budgettet netop afspejler den historiske landbrugsproduktion i de forskellige EU-lande. Men det er også – særligt sammenholdt med den meget store reduktion i det samlede budget – helt centralt i forhold til at sikre den nødvendige finansiering af omstillingen til en mere klima- og miljøvenlig produktion – og herunder finansieringen af den grønne trepart.

Derfor er Landbrug & Fødevarer meget utilfreds med EU-Kommissionens forslag til fordeling. Den giver ifølge vores foreløbige beregninger en højere budgetreduktion til Danmark end række andre EU-lande. Det er vigtigt, at den danske regering kæmper for at få en budgetandel som opretholder den nuværende andel af søjle 1-budgettet, ved at budgettet bliver fordelt mellem medlemslandene efter den fordeling af budgettet, som der er i søjle 1 i den nuværende periode.

Partnerskabsplaner

Landbrug & Fødevarer er skeptisk overfor forslaget om, at den nationale implementering af EU's landbrugspolitik forslås håndteret i tværgående partnerskabsplaner, der også vedrører samhørighedspolitikken, fiskeri, velstand og sikkerhed. Dette vil i Landbrug & Fødevarers optik dels gøre planlægningen langt mere kompliceret og dels flytte planlægningen længere væk fra støttemodtagerne. Det giver en markant større risiko for, at regler og støtteordninger ikke bliver tilrettelagt på en måde som er meningsfuld i forhold til den hverdag, der møder støttemodtagerne.

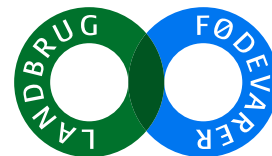
Fordeling mellem indkomststøtte og grønne ordninger

For at sikre lige konkurrencevilkår mener Landbrug & Fødevarer, at skal der være fælles regler for fordelingen af landbrugsbudgettet mellem den arealbaserede indkomststøtte, støtte til miljø- og klimaordninger samt investeringsstøtteordningerne.

Denne fordeling er ifølge NRP-forslaget for nuværende lagt helt ud til de enkelte medlemslande. Det vil derfor give stor risiko for store forskelle ambitionsniveauet på den grønne dagsorden med risiko for konkurrenceforvridning mellem medlemslandene til følge.

Samtidig lægges der i NRP-forslaget op til meget store fleksibilitet i støtten per hektar (mellem €130-€240 per hektar). Hvis gennemført vil det – ud over effekten fra degressivitet og støtteloft (i CAP-forslaget) – kunne betyde en reduktion i støtten per hektar i Danmark på 50 procent, hvorimod støtten i en række lande vil kunne fordobles. Dermed kan den balance, som den nuværende politik bidrager til, fuldstændigt blive undermineret med betydelig risiko for konkurrenceforvridning til følge. Derfor afviser Landbrug & Fødevarer dette forslag.

Koblet støtte

Det fremgår af NRP-forslaget, at muligheden for at give koblet støtte til særlige sektorer og produkter øges til 20 procent. Herudover er der mulighed for at øge støtten med yderligere fem procentpoint til sektorer, som et medlemsland især ønsker at støtte, herunder særligt proteinafgrøder og områder, hvor der er risiko for at landbrugsproduktion opgives.

Landbrug & Fødevarer er meget kritiske over for denne forhøjelse af de nugældende lofter, der med de meget lempelige bestemmelser må forventes reelt at være på 25 procent af det nationale CAP-budget i mange medlemslande. Koblet støtte er den mest handelsforvridende støtteform, og er dermed i modstrid med den grundlæggende principper bag det indre marked. Lofterne bør derfor begrænses væsentligt sammenlignet med de nuværende regler – ikke udvides. Der kan dog være særligt udsatte sektorer, som kan have brug for koblet støtte (herunder i Danmark i form af en slagtepræmie til kalve). Indføres der koblet støtte i et medlemsland, er det vigtigt, at støttens produktionsforvridende effekt begrænses mest muligt.

Investeringsstøtte

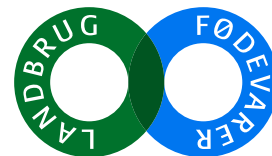
Europa-Kommissionen forslår, at der skal indføres en ny fleksibilitetsmekanisme i fonden for nationale og regionale partnerskaber, hvor op til 25 pct. af EU's bidrag til budgettet kan anvendes til krisesituationer. I den forbindelse fremgår det af forslagene, at blandt andet en række af de væsentlige typer af støtteordninger under EU's landbrugspolitik er fritaget fra at bidrage. Det gælder imidlertid ikke for investeringsstøtte. Landbrug & Fødevarer mener, at investeringsstøtte skal undtages på lige fod med de resterende CAP-støtteordninger. Det vil ikke give mening, hvis krisesituationer i EU kan være med til at bremse medlemslandenes investeringer i den grønne omstilling, produktivetsforbedringer og dyrevelfærdsforbedringer i landbrugssektoren. Tværtimod er det væsentligt, at der sker fortsatte investeringer i sektoren for at sikre, at den fortsat bidrager til forsyningssikkerhed med bæredygtigt producerede landbrugs- og fødevarer.

Landbrugsreserve, krisebetalinger og risikostyring

Kommissionens foreslår i CAP-forslaget, at det skal være obligatorisk for medlemslandene at give støtte til forskellige risikostyringsværktøjer. Støtte er dog betinget af tab på mere end 20 procent. Hertil kommer, at det beløb, der p.t. på EU-plan er afsat i form af en 'landbrugsreserve', som kan anvendes til markedsbalancer inklusiv dem, der skabes af handelsforvridninger på de internationale markeder, fordobles. Desuden har medlemslandene mulighed for at anvende midler i deres nationale partnerskabsplaner til krisebetalinger til landmændene i forbindelse med naturkatastrofer og ekstremt vejr, som medfører tab på mere end 30 procent. Det er Landbrug & Fødevarers umiddelbare forståelse, at midler til dette skal findes udenfor det budget, der er direkte allokeret til CAP'en.

Landbrug & Fødevarer er som udgangspunkt kritisk i forhold til etablering af obligatoriske risikostyringsinstrumenter. Det gælder blandt andet i forhold til forsikringsordninger, som risikerer have en meget lav konkret udnyttelse. Som udgangspunkt skal der i givet fald være fokus på forebyggende tiltag.

Der er uklarhed omkring reglerne for refinansiering af den foreslåede krisereserve ('landbrugsreserve') og om præcist, hvor skillelinjen er mellem anvendelse af krisereserven og krisebetalinger til landmændene. Hvis refinansieringen ultimativt kan føre til en generel ensartet procentuel reduktion af CAP-budgettet i alle EU-lande, er det Landbrug & Fødevarers klare holdning, at særligt klimarelaterede krisetiltag skal finansieres inden for rammerne af de nationale CAP-budgetter og partnerskabsplaner.

Definitioner

En række af de centrale definitioner, der bruges i CAP'en er lagt over i NRP-forordningen. I udgangspunktet mener Landbrug & Fødevarer, at flere af disse definitioner hører bedre hjemme i CAP-forordningen, da der er en risiko for at definitionerne kan ende med at blive udformet på en måde, som ligger for langt fra den virkelighed, der er ude på landbrugsbedrifterne. Landbrug & Fødevarer er særligt bekymret for definitionen af en landbrugsbedrift, der som det er nu kun kan detekteres ved at læse på tværs af de to forslag. Forslaget om, at en bedrift defineres som alle de enheder, som en enkelt (juridisk) person har kontrol over, vil være et voldsomt indgreb i den måde, som danske landbrug er organiseret. Landbrug & Fødevarer ønsker grundlæggende, at arealbaserede tilskud – som tilskud under CAP'en i øvrigt – knytter sig til en landbrugsrelateret aktivitet, og ikke som en social ydelse i form af et tilskud rettet mod en person.

Der er tilsyneladende positive takter i forhold til muligheden for at søge det der i daglig tale kaldes "grundbetaling til projektarealer", da der ikke længere skelnes mellem nationalt- og EU-finansierede projekter. Det er vigtigt, at der er en ensartet tilgang, hvor det er muligt at fortsætte med at søge grundbetaling til de arealer, der indgår i den danske arealomlægningsindsats. Samtidig er det dog vigtigt, at tilskudsmulighederne fortsat i udgangspunktet fokuserer på produktion af landbrugsafgrøder. Det er også vigtigt, at det fortsat reelt er muligt at søge grundbetaling til disse arealer i relation til den nye foreslåede målretning af landbrugsstøtten i CAP-forordningen, hvor der fokuseres på landbrugsaktivitet og bidrag til fødevareforsyningsikkerheden.

Sanktioner i forbindelse med bedriftsforvaltning (nuv. konditionalitetssanktioner)

NRP-forordningen indeholder også bestemmelser, for hvordan støttetræk skal beregnes ved overtrædelse af bedriftsforvaltningskrav. Landbrug & Fødevarer er meget bekymret for indholdet i disse bestemmelser.

Kommissionen ønsker at forenkle kontrollen af bedriftsforvaltningskravene ved at decentralisere kontrollen. Landbrug & Fødevarer er helt uenig i, at dette vil medføre en forenkling. For en del år siden gennemførte man i Danmark en centralisering af kontrollen af bedriftsforvaltningskravene, netop for at forenkle kontrolsystemet. Det er væsentligt, at denne kontrolmodel kan fortsætte – også fremadrettet.

Derudover bemærker Landbrug & Fødevarer, at princippet om et procentvist støttetræk ikke er proportionalt, da to bedrifter kan få vidt forskellige støttetræk for samme overtrædelse. Det er desuden væsentligt, at støttetrækket kan nedsættes væsentligt ved satellitkontrol. Satellitkontrollen er reelt en 100 procents kontrol, og derfor er der ikke behov for, at kontrollen skal have en afskrækkende effekt.

Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard
Chefkonsulent

EU & Frø

M +45 2724 5627
E mso@lf.dk